

Банківське кредитування програм і проектів енергоефективності в Україні поки що залишається не популярним, однак є перспективним інструментом фінансування. Нині спеціальні енергоефективні кредитні продукти пропонують «Метабанк», «Кредобанк» та «Банк Львів». Також діє ряд спеціальних кредитних програм: 1) Програма енергоефективності у галузі централізованого опалення (UDHEEP); 2) Програма ЄІБ «Розвиток муніципальної інфраструктури України»; 3) Програма KfW «Незв'язаний фінансовий кредит на відновлення східної частини України»; 4) Проект Укресімбанку та МБРР.

Ще одним перспективним механізмом фінансування інвестиційних проектів є створення енергетичних кооперативів тощо.

Розвиток усіх форм, методів і механізмів фінансування нині є важливим й сприятиме розвитку інвестування, а відтак і всієї енергетичної сфери.

Перелік використаних джерел:

1. *Green Bond Principles: Voluntary Process Guidelines for Issuing Green Bonds [Internet resource] // ICMA, Paris Representative Office, June 2018. – Access mode: <https://www.icmagroup.org/assets/documents/Regulatory/Green-Bonds/Green-Bonds-Principles-June-2018-270520.pdf>.*

2. *Енергетична самодостатність громад: шлях до економічного розвитку та порятунку планети (посібник для органів місцевого самоврядування)/ Мартинюк А.М. і ін. // Центр екологічних ініціатив "Екодія". – К: Типографія Quick Print, ФОП "Попов Дмитро Вікторович", 2019. – 79 с.*

3. *Механізми фінансування заходів енергоефективності в Україні [Електронний ресурс] // Звіт проекту «Секретаріат та Експертний хаб з енергоефективності». – Режим доступу: <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2017/03/Mehanizmi-finansuvannya-zahodiv-energoefektivnosti-v-Ukrai--ni.pdf>.*

4. *Про альтернативні джерела енергії / Закон України № 555-IV [Електронний ресурс] // «Законодавство України». – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/555-15?find=1&textD0%B3%D0%B0%D1%80%D0%B0%D0%BD%D1%82%D0%BE%D0%B2#w1_2.*

Храпкіна В.В.

доктор економічних наук, професор,

Рибалко А.Р.

Національний університет «Києво-Могилянська академія»

МІСЦЕ ТА РОЛЬ КОНТРОЛЮ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ОРГАНІЗАЦІЄЮ

Базисом функціонування будь-якої управлінської системи незалежно від її типу, рівня або функціональної спрямованості діяльності конкретного організаційного утворення, виступає сукупність управлінських операцій, об'єднаних певною цільовою спрямованістю, що традиційно виокремлюються у

ключових функції менеджменту: планування, організування, регулювання, мотивування та контроль.

Сучасні ринкові умови функціонування суб'єктів господарювання характеризуються процесами інтенсифікації кризових ситуацій зовнішнього середовища та зростанням загального рівня невизначеності, що значною мірою ускладнює процеси прогнозування та планування на підприємствах, зміщуючи управлінський фокус з питань перспективного розвитку підприємства на стабільність внутрішнього середовища шляхом ретельного контролю ключових поточних показників. Таким чином, за рахунок забезпечення внутрішньої сталості економічних процесів (через створення ефективної системи превенції та реагування, формування страхових резервів як її частини) підприємство може частково убезпечити себе від деструктивних зовнішніх провів. Виходячи з цього, ключової ролі в управлінському механізмі організації набуває саме функція контролю, яка являє собою окрему систему, спрямовану на реалізацію спостережно-вимірювальних процедур, перевірок, забезпечення своєчасного попередження та реагування на ідентифіковані помилки, розбіжності, відхилення за відповідними напрямками діяльності підприємства, володіючи при цьому, всіма необхідними системними складовими (об'єктом управління, суб'єктами управління, функціями, принципами та методами управління). Ключові вимоги до формування системи контролю на підприємстві подані на рис.1.

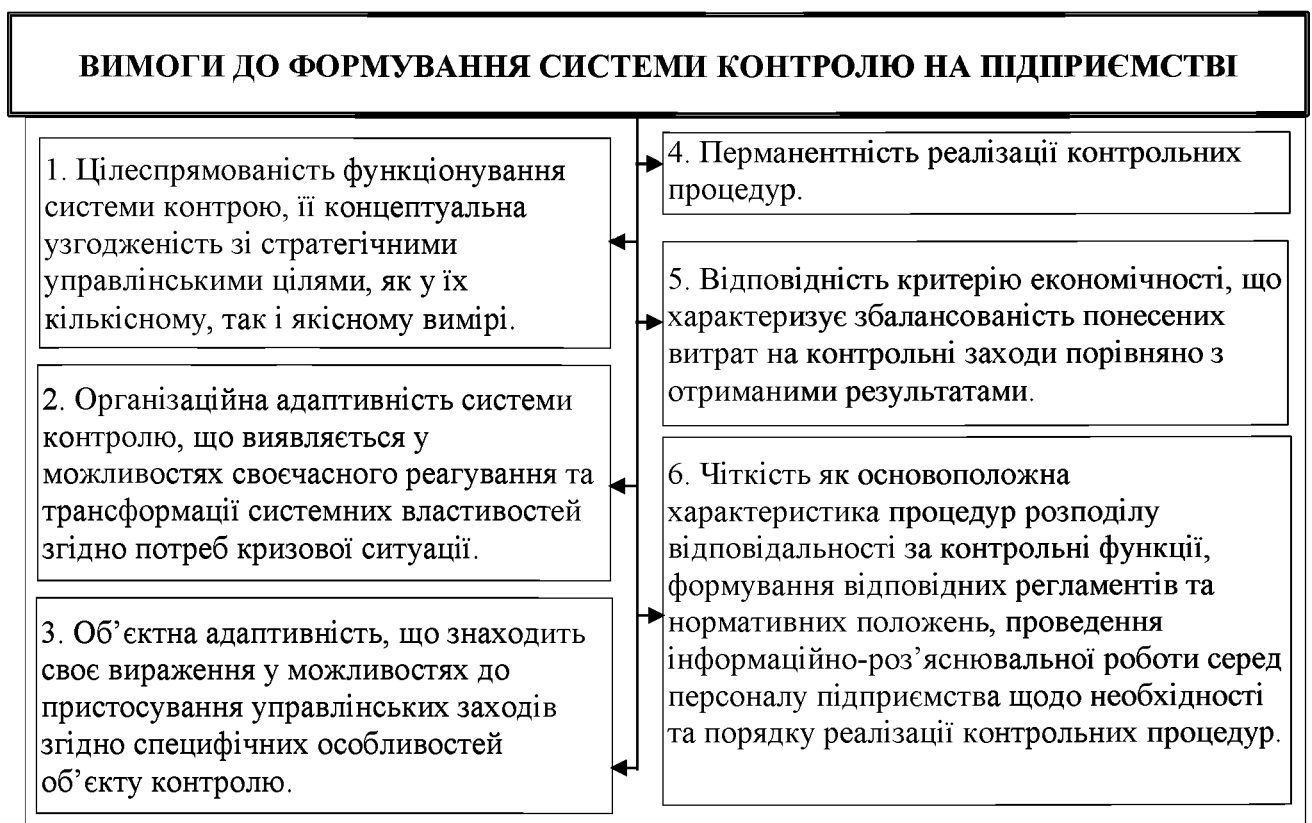

Рис. 1 – Вимоги до формування системи контролю на підприємстві

Основними проблемами вітчизняних підприємств на шляху формування дієвої системи контролю є неефективність та організаційна застарілість усталених систем контролю, що функціонують на більшості українських підприємств, а саме: (1) системна неузгодженість інструментів, процесів та відповідальності у питаннях здійснення контрольної діяльності; (2) низький рівень компетенції профільних аналітиків та фахівців з виконання контрольних функцій; (3) слабкість фінансового та інтелектуального потенціалу як фактор обмеження можливостей підприємства до інтеграції сучасного програмно-технічного або методичного забезпечення у систему контролю; (4) формалізація та декларативний характер контрольної політики як фактор демотивації кадрового складу основних виробничих та адміністративних процесів; (5) невідповідність прийнятих на підприємствах систем менеджменту сучасним принципам побудови систем контролю; (6) відсутність розуміння динамічного характеру системи контролю, як з позицій необхідності забезпечення її адаптивних якостей, так і щодо здійснення у її межах заходів з прогнозування та превенції.

Окрім того, ситуація погіршується внаслідок низької поінформованості вітчизняних управлінців щодо наявності міжнародних стандартів організації системи контролю на підприємстві. Згідно даних дослідників, 60% вітчизняних менеджерів невідомі такі стандарти, а 32% твердо переконані у тому, що їх не існує [1, с.62].

Проте, слід зазначити, що вирішення вищезазначених проблем лежить у площині здійснення низки заходів системного характеру щодо вдосконалення існуючої системи контролю на підприємстві шляхом впровадження ряду функціональних та структурних змін, а саме:

- формалізація зв'язків системи контролю з іншими системами управлінського механізму підприємства, у вигляді конкретних нормативних положень (розробка відповідних посадових інструкцій, регламентів, схем обороту документації на підприємстві);

- оптимізація руху інформаційних потоків шляхом розширення сфери застосування автоматизованих інформаційних систем на контрольні функції;

- забезпечення регулярності проведення контрольних-ревізійних заходів;

- розширення методичного апарату проведення кабінетних досліджень у сфері контролю;

- створення профільних організаційних утворень у структурі підприємства;

- побудова системи моніторингу та оцінки ризиків, пов'язаних із виникненням помилок, невідповідностей, відхилень та інших проблем, що лежать у сфері компетенції контрольної функції;

- забезпечення поступової інтеграції міжнародних стандартів організації систем контролю у господарську практику підприємства.

Більш того, дослідження свідчать, що інтеграція ефективної системи контролю із сучасними підходами до управління підприємствами, заснованими

на процесному підході дозволять знизити витрати та цикл бізнес процесу на 90%, водночас підвищивши якість продукції на 60% [2, с.65].

Таким чином, означені напрямки вдосконалення систем контролю на вітчизняних підприємствах охоплюють широкий спектр заходів у межах кожного структурного елементу даної системи, реалізація яких дозволить стабілізувати поточні та перспективні параметри діяльності підприємства та забезпечити його безпечне функціонування в умовах мінливості факторів зовнішнього середовища.

Перелік використаних джерел

1. Михалків А. А. *Внутрішній контроль процесу господарювання: проблеми організації.* // А. А. Михалків, Т. В. Косташ / *Економіка та держава.* 2020. №1. с. 61–65.
2. Корзаченко О. В. *Оптимізація бізнес-процесів українських підприємств: проблеми та перспективи.* Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер.: Економічні науки. 2013. №. 3. С. 64-69.

Харахурсах М.О.

Національний університет «Києво-Могилянська академія»

ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇНИ

З часів, коли людство навчилось добувати та виготовляти паливо, для промислових чи господарських потреб, енергетика є одним з наріжних каменів економіки та її розвитку. Поступово, людство в повній мірі усвідомило обмеженість таких ресурсів через їх природні властивості щодо неможливості відновлення без природних процесів, що можуть займати кілька мільйонів років, як у випадку з вугіллям. Це зумовило розширення поглядів на енергію та джерела її видобутку: з'явилась зацікавленість у розвитку так званих відновлюваних джерел енергії, що включають в себе вітер, сонце, водні потоки, та геотермальну енергію. Втім, проблема обмеженості ресурсів існує не тільки у глобальному вимірі, але й в національному та регіональному. Такий фактор обумовив для національних держав необхідність розробки енергетичних стратегій, які пов'язані з ефективним розвитком власної енергетичної галузі, забезпечення потреб населення та промисловості, утримання енергетичної незалежності. Саме з останнім пов'язана, наприклад, енергетична криза 1973 року на ринку нафти. Зростаюча залежність США від імпортової нафти, яка збіглась із запровадженням нафтового ембарго від ОАПЕК, зумовила утворення дефіциту палива та значного зростання цін на нього, а також створила кризи в американській автомобільній промисловості [1].

Боротьба за енергетичні ресурси не завжди має суто економічне підґрунтя. Так, «Північний Потік-2», що передбачає постачання газу з РФ до Європи минаючи при цьому Україну, за твердженням Прем'єр-Міністра